

Методичні рекомендації до онлайн-засідання школи молодого вихователя «Час професійного зростання»

II онлайн-засідання школи молодого вихователя 19.10.21р.

*Підготувала **Бачинська Н.Я.**, методист
відділу дошкільної та початкової освіти
Тернопільського ОКІППО*

МНОЖИННИЙ ІНТЕЛЕКТ

Говард Гарднер *Howard Gardner (1943 р.н.)* - американський психолог, відомий як автор поняття "множинний інтелект", спеціаліст в області клінічної психології та нейропсихології.

«Теорія множинного інтелекту розкриває один з можливих способів індивідуалізації освітнього процесу. Ця теорія отримала всесвітнє визнання як одна з найбільш новаторських теорій пізнання інтелекту людини. Ця теорія підтверджує те, з чим педагоги мають справу щодня: люди мислять і вчаться багатьма різноманітними способами».

Згідно класичної теорії множинного інтелекту, людина має не єдиний, так званий «загальний інтелект», а низку інтелектуальних здібностей, які складають

▪ вербальний,	▪ Внутрішньо особистісний,
▪ логіко-математичний,	▪ музичний,
▪ візуальний,	▪ натуралістичний
▪ кінестетичний,	▪ та екзистенціальний
▪ міжособистісний,	

види інтелекту. Кожний із цих типів інтелекту має свою структуру, функції, мову і тому є особливим потенціалом для розвитку.

9 ТИПІВ НАВЧАЛЬНИХ СТИЛІВ

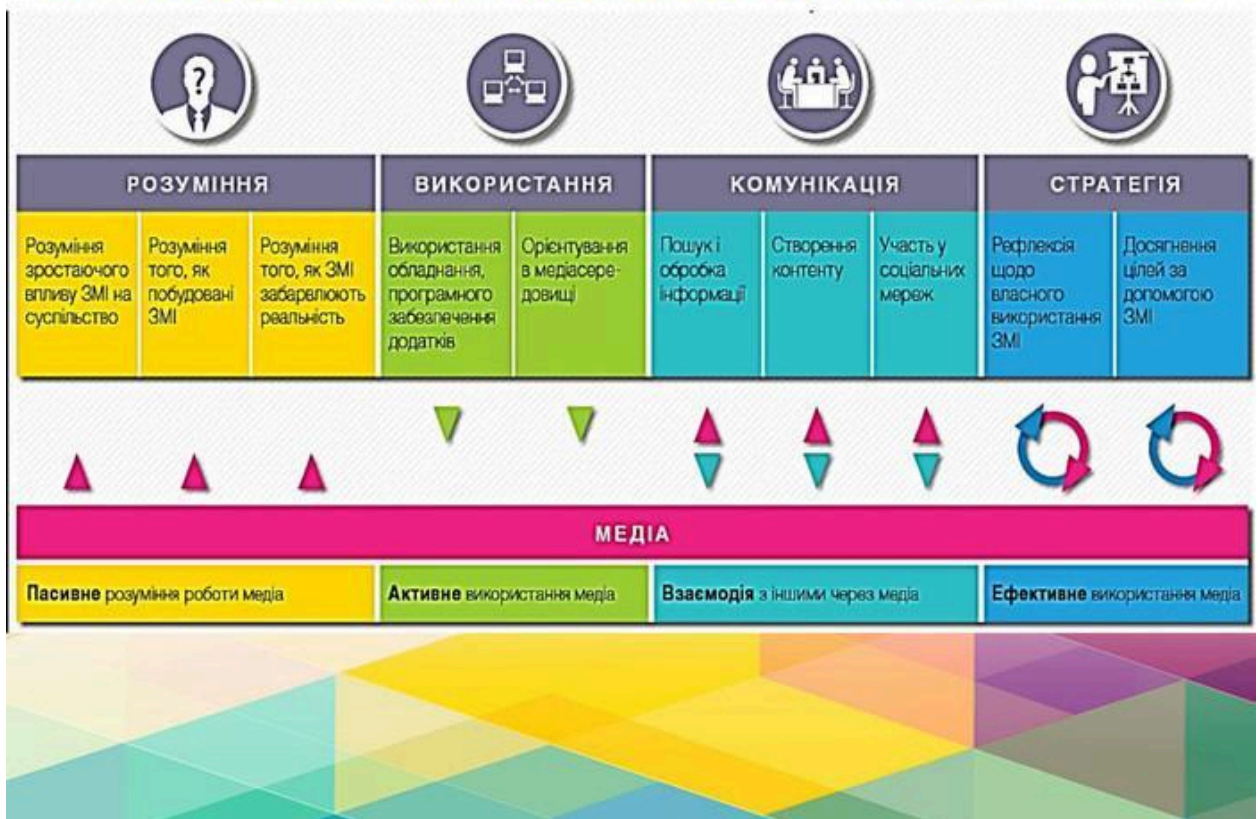
ТІ, У КОГО СИЛЬНИЙ ІНТЕЛЕКТ:	ДУМАЮТЬ	ЛЮБЛЯТЬ	ПОТРЕБУЮТЬ
Вербально-лінгвістичний	Словами	Читати, писати, розповідати історії, грати у словесні ігри тощо	Книги, аудіокасети, письмове знаряддя, папір, щоденники, діалог, обговорення, дебати, оповідання тощо
Логіко-математичний	Розмірковуючи	Експериментувати, задавати питання, вирішувати логічні головоломки, підраховувати тощо	Предмети, які можна досліджувати, думати про науку, маніпулятивні матеріали, подорожі у планетарій, природничий музей тощо
Візуально-просторовий	Уявляючи	Малювати, створювати дизайн, уявляти, машинально малювати тощо	Відео, фільми, слайди, головоломки типу Lego, книги з ілюстраціями, подорожі в музей мистецтва тощо
Тілесно-кінестетичний	Через соматичні відчуття	Танцювати, бігати, стрибати, торкатися, жестикулювати тощо	Рольові, драматичні та рухові ігри, предмети, з яких можна будувати, спортивні та фізичні вправи, тактильний досвід, практичне навчання тощо
Музичний	Через ритм та мелодію	Співати, насвистувати, мугикати, тупотіти ногами та плескати в долоні під ритм, слухати тощо	Мати можливість наспівувати, відвідування концертів, занять музикою удома та в закладі, музичні інструменти тощо
Міжособистісний	Підхоплюючи ідеї інших людей	Бути лідером, організовувати, співвідносити, маніпулювати, медитувати тощо	Друзів, групові ігри, соціальні зібрання, громадські події, клуби тощо
Внутрішньоособистісний	Глибоко занурюючись у себе	Встановлювати цілі, медитувати, мріяти, бути в спокої, планувати тощо	Приватні місця, час, щоб побути наодинці, самотійну роботу, вибір тощо
Натуралістичний	Через зв'язок з навколишнім середовищем	Ходити в гори, в походи, бути на свіжому повітрі – ближче до природи, працювати в саду	Можливість бути на свіжому повітрі, тварини, походи, національні парки
Екзистенціальний	Про сенс життя	Філософствувати, медитувати, вивчати історію, культуру релігії, обговорювати “життєві” питання	Книги з філософії, релігії, культури, йога, спіритичні вправи

МЕДІАОСВІТА ТА МЕДІАГРАМОТНІСТЬ

Медіаосвіта — частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою масмедіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

10 компетентностей із медіаграмотності

Ресурси по медіаграмотності:

- <https://www.aup.com.ua/> - сайт Академії Української Преси
- <https://medialiteracy.org.ua/> - портал "Медіаосвіта та медіаграмотність"
- <https://www.facebook.com/aupfoundation/> - сторінка "Академії

Української Преси" у facebook

Парціальні програми з розробками занять

- ПАРЦІАЛЬНА ПРОГРАМА З МЕДІАОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ "МЕДІАДОШКІЛЬНИК" для дітей старшого дошкільного віку (6-й рік життя)
- Парціальна програма розвитку творчих здібностей дітей 4-6 років на заняттях із малювання з використанням елементів медіаосвіти "КАЗКИ І ФАРБИ"
- ПАРЦІАЛЬНА ПРОГРАМА "МЕДІАСВІТ ДЛЯ ДОШКІЛЬНЯТ" для дітей старшого дошкільного віку

Посібники, конспекти

Навчальний календарик розвитку критичного мислення.

Робочий зошит для дітей старшого дошкільного віку / Степанова Н. М. — Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2020. — 73 с.

Доступна Онлайн презентація посібника від АУП для дошкільників

"Навчальний календарик критичного вислення та майстер-клас від авторки Наталі Степанової (від 28.01.2021 на facebook)

Soft skills для розвитку дитини: емоційний інтелект, комунікація та медіаграмотність. Медіа альбом для наймолодших / Ю.М. Зоря, Н. М.

Степанова/ За редакцією О. В. Волошенюк. Ілюст. А. О. Павленко — Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2021. — 42 с.

Відеопрезентацію посібника "Soft skills для розвитку дитини" від 28.08.2021 можна переглянути на facebook

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Дошкільний вік це первинний етап соціалізації в житті дитини. В цей період дитина долучається до загальнолюдських цінностей, встановлює перші взаємини з людьми, в неї бурхливо розвивається емоційна сфера, яка має величезний вплив на її подальший особистісний розвиток, на оволодіння нею різноманітними видами діяльності.

Гармонійність дитини та довкілля передбачає її компетентність у світі емоцій і почуттів. Зміст цієї компетентності визначено державним стандартом – базовим компонентом дошкільної освіти. Це насамперед: орієнтування дитини в основних емоціях і почуттях, усвідомлення чого хоче (не хоче); обґрунтування свого ставлення; позитивна самооцінка та розуміння своєї соціальної відповідальності у партнерських стосунках із однолітками,

вияв оптимістичного світовідчуття щодо свого сьогодення і майбутнього.
(Базовий компонента дошкільної освіти в Україні, 2021).

Емоції допомагають певним чином сприймати дійсність, реагувати на неї. Уміння щиро радіти, розуміти почуття і емоційні стани людей, чітко висловлювати свої бажання і спілкуватися з людьми, бути сприйнятливим до мистецтва і проявів життя - все це залежить від того, як сформована дитина емоційно.

Базовими для дитини є 4 емоції: радість (задоволення), гнів (злість), сум (горе), страх.

Коли дитині 1-3 роки, то його емоційна сфера характеризується:

- відсутністю емпатії;
- характерними емоційними реакціями, пов'язаними з його бажаннями;
- невмінням вибирати і приймати рішення;
- егоцентризмом;
- зародженням самосвідомості (малюк починає дізнаватися своє відображення в дзеркалі, відгукуватися на ім'я, намагається бути самостійним, починає вживати займенник «я»);
- завищеної самооцінки (Я - хороший);
- не вмінням бачити наслідки дій;
- важливістю для дитини оцінки дорослого, реакції на неї.

У віці 4-6 років емоційна сфера дитини характеризується:

- спокійнішим емоційним фоном сприйняття;
- проявом емоцій по ланцюжку «бажання, уявлення, дія, емоція»;
- більш керованими емоційними процесами;
- розвитком емоційного передбачення (дитина намагається передбачити майбутній результат і те, як його оцінять);
- появою афективних реакцій;
- появою нових мотивів для діяльності;

- здатністю оцінювати свою поведінку.

Особливості розвитку емоційної сфери дітей дошкільного віку:

- вони ще не можуть управляти своїми емоціями, переживаннями;
- вони освоюють соціальні форми прояву почуттів;
- почуття і емоції у них стають більш розумними і довільними;
- у дошкільнят починають формуватися вищі почуття (естетичні, моральні, інтелектуальні).

До чинників розвитку ЕІ відносяться

- біологічні (домінування правої півкулі, властивості темпераменту, рівень емоційного інтелекту батьків тощо);
- соціально-педагогічні (емоційність педагога, атмосфера емоційного комфорту; емоційне спілкування в освітньо-розвивальному середовищі; взаємодія дітей, емоційність змісту матеріалу, що вивчається, наочність, яка збуджує почуття, емоції, комплекс вправ, завдань, які допомагають виявляти, розуміти, контролювати власні емоції та емоції інших).

Словник термінів до теми «Емоційний інтелект»

Емоції — психічні стани і процеси в людини та вищих тварин; це відповідні реакції на зовнішні та внутрішні подразники, які проявляються у вигляді задоволення або незадоволення, радості, страху, гніву тощо. В емоціях виявляється позитивне або негативне ставлення людини до навколишнього світу.

Настрій — найпоширеніший емоційний стан, що характеризується слабкою інтенсивністю, тривалістю, іноді невизначеністю та неясністю переживань.

Виділяють чотири основні причини та обставини, що змінюють настрій:

- фізіологічні процеси (хвороба, втома погіршують настрій; здоров'я, повноцінний сон піднімають настрій);
- довкілля (бруд, шум, важке повітря, неприємний колір погіршують настрій; чистота, тиша, свіже повітря, затишок піднімають настрій);

- взаємовідносини між людьми (образ, грубість погіршують настрій; привітність, довіра, такт піднімають настрій);
- мислені процеси (образи, в яких відображаються негативні емоції погіршують настрій; образи, в яких відображаються позитивні емоції піднімають настрій).

Почуття — це специфічні людські, узагальнені переживання, задоволення або незадоволення яких викликає позитивні або негативні емоції — радість, любов, гордість або сум, гнів, сором тощо. На відміну від емоцій і настроїв, почуття мають виражену об'єктивну прив'язку: вони виникають щодо чого або когось, а не ситуації в цілому. «Я боюсь цієї людини» — це почуття, а «Мені страшно» — це емоція.

Відчуття - це чутливість до фізичних і хімічних властивостей середовища. На відчуттях засновані більш складні пізнавальні процеси: сприйняття, представлення, пам'ять, мислення, уява. Відчуття виявляються як би "воротами" нашого пізнання.

Емоційний інтеле́кт (EI) (англ. *Emotional intelligence*) — група ментальних здібностей, які беруть участь в усвідомленні та розумінні власних емоцій і емоцій оточуючих. Люди з високим рівнем емоційного інтелекту добре розуміють свої емоції і почуття інших людей, можуть ефективно керувати своєю емоційною сферою, і тому в суспільстві їхня поведінка більш адаптивна і вони легше досягають своїх цілей у взаємодії з оточуючими. Складовими емоційного інтелекту є:

- **Self Awareness** — усвідомлення себе: здатність аналізувати, що відбувається з нашими емоціями у цю мить.
- **Self-regulation** — самоконтроль: людина із високим EQ здатна не лише відстежувати свої емоції, але й стримувати їх/
- **Empathy** — емпатія: здатність людини «взути чужі черевики» — поставити себе на місце іншого.

- **Motivation** — мотивація: здатність мотивувати себе та інших.

Social skills — соціальні навички: комунікація, впевненість.

Більше матеріалів з питань, які були розглянуті на засіданні Школи молодого вихователя, можна знайти на блозі «Дошкільна освіта Тернопільської області» (<https://zdo-tokippo.blogspot.com/>)